Aflevering 1 32 kolommen 60 centiemen

KRANKZINNIG UIT LIEFDE



VLAAMSCHE BOEKHANDEL - ANTWERPEN

KRANKZINNIG UIT LIEFDE

EERSTE DEEL

HOOFDSTUK I

DE KEIZERLIJKE KROON - DE LANDING TE VERA-CRUZ

Den 23en Juli 1857 trad prinses Charlotte, dochter van Leopold den Eerste, koning van België, en zuster van Leopold II, in den echt met aartshertog Maximiliaan, broeder van den keizer Frans-Jozef, denzelfden die den grooten wereldoorlog in 1914 ontketende.

Nooit werd er een huwelijk onder gunstiger, onder schitterender voorteekens gesloten.

Het was of al de weldadige feeën het uitgelezen paar ten outer leidden.

Charlotte was slechts zeventien jaar en reeds werd ze geroemd om haar schoonheid en goedheid, die zij van hare moeder, onze eerste koningin, en om haar verstand en vastberaden karakter, die zij van haar vader had geërfd.

Maximiliaan was een rijzige jongeling van vijf-en-twintig jaar, met aantrekkelijk en innemend voorkomen, zachtblauwe oogen, ridderlijke inborst en ontwikkelden geest.

Op beider wangen de blos der lente, op beider voorhoofd en in beider blik de glans van het geluk en die der hoogste geboorte, in beider hart de weelde van te beminnen!

Liefde, jeugd, schoonheid, verstand, omringd door de pracht en den rijkdom der vorstelijke hoven, scheen het niet of de fierste en stoutste geluksdroom in die twee een werkelijkheid had gekregen, of ze de koningskinderen waren uit de wondere tooverwereld der sprookvertelsels?

Zoo was het in 1857!

Ze zijn reeds oud degenen tusschen ons, die de schoone en van gelukstralende bruid, die den edelen en vriendelijken bruidegom hebben toegejuicht.

Toen zij een weinig later aan het Fransche Hof van Napoleon III verschenen, dat dan in vollen luister schitterde, ging er door de Tuileriën een gemurmel van bewondering voor het vorstelijk echtpaar.

— Op uwe hoofden zou een kroon moeten prijken! had keizerin Eugenie gezegd.

Haar gemaal, Napoleon III, zou hun weldra die kroon doen aanbieden.

De kroon!... Zij was het die hun lot deed klinken! Vreeselijke ommekeer!... Die zondagskinderen van het geluk moesten de helden worden van het treurigste, het ontzettendste, het bloedigste drama dezer eeuw.

Maximiliaan beminde de zee.

Op de Oostenrijksche kust, nabij Triest, had hij op een hooge rots een kasteel gebouwd en het den welluidenden en dichterlijken naam van *Miramar* gegeven, omdat de blauwe spiegel der Adriatische zee er de trotsche tinten van weerkaatste.

Dat was zijn geliefkoosd verblijf; daar vloeiden zijn dagen kalm en gelukkig voort aan de zijde eener jonge gade.

En plots had geheel Europa het oog op Miramar gevestigd.

Het was in October 1863.

Het gerucht verspreidde zich dat een gezantschap van over den Atlantischen Oceaan was gekomen om aan Maximiliaan de kroon van Mexico aan te bieden.

Mexico, het land van regeeringloosheid en omwenteling, het land der booze hartstochten en der *pronunciamento's*, (*) dat sinds een

(*) *Pronunciamento* is een spaansch woord dat een opstand uitdrukt van het leger uitgaande, naar Spaansche en Zuid-Amerikaansche gewoonte.

halve eeuw door het onvruchtbaar bloed van burgeroorlog gedrenkt werd, dat gedurig elk wettig gezag ombuitelde, Mexico een vorst vragen!... Het nieuws was juist.

Een *junta* of vereeniging der machtigste ingezetenen van Mexico was tot stand gekomen en had, terwijl er om het voorzitterschap der Republiek werd gevochten, den 10 Juli 1863, bij het feestelijk gebulder der kanonnen het keizerrijk uitgeroepen.

De voorloopige regeering zond een gezantschap naar Europa, met Guttierrez de Espada aan het hoofd, om aan Maximiliaan den troon aan te bieden.

Den 3n October van ditzelfde jaar beklom Guttierrez het slingerpad, in den rotswand gekapt, dat naar het kasteel van Miramar leidde.

Zou de aartshertog aanvaarden?

Maximiliaan aarzelde.

Zijn geluk, zijn rust roepen: Neen, aanvaard niet!

Zijn moed, zijn ridderlijkheid, zijn neiging tot handelend optreden, tot een goed en grootsch werk te stichten noopten hem tot toestemming juist omdat hij de taak zoo zwaar, zoo moeilijk, zoo gevaarvol wist.

Er voegde zich een andere stem bij die hem het jawoord trachtte af te dwingen. Het was die der prinses Charlotte.

Zij was een koningskind en de diadeem fonkelde haar aanlokkelijk in de oogen; zij was de dochter van Maria-Louiza en haar hart snakte er naar zich aan het heil van een volk te wijden, de vorstelijke weelde te genieten om een gansch land gelukkig te maken.

Geheel den winter werden de onderhandelingen druk voortgezet.

De generaals Leonardo Marquez, Mejia en Miramon bewerkten in Mexico de stichting van het keizerrijk onder den leus van *Dios e Orden,* God en Orde, terwijl de republikeinen met den Indiaan Juarez (*) aan het hoofd zich als vijanden van Maximiliaan aanstelden, eer deze nog aangenomen had, onder den kreet van *Libertad e Independencia,* Vrijheid en Onafhankelijkheid!

In Europa onderhandelde de aartshertog met Engeland, Spanje, maar voornamelijk met Napoleon III.

Toen de roepstem uit Mexico nog dringender werd, als de keizer van Oostenrijk in de troonsbeklimming had toegestemd en de Fransche keizer beloofd had Maximiliaan met zijn geld en zijn leger tot 1868 te ondersteunen — wij zullen zien hoever die belofte werd nagekomen — was eindelijk de teerling geworpen.

Den ganschen morgen van den 10n April 1864 bracht de aartshertog door met Guttierrez de Espada en de andere Mexikaansche gezanten.

Om 12 uur kwam Maximiliaan uit de zaal waar daareven het *verdrag van Miramar* de laatste handteekening had ontvangen. Hij was zeer ernstig en iets bleeker dan gewoonte en richtte zich rechtstreeks naar de vertrekken van prinses Charlotte.

Deze staarde droomerig door het open raam waardoor de lentelucht van over de zee binnen waaide.

Bij het binnentreden van haar gemaal wendde zij zich koortsig om en bezag hem ondervragend.

— Welnu? viel het bijna levend van haar lippen.

— Ik heb aanvaard!

Een blos kleurde het voorhoofd der jeugdige vorstin en een glans van glorie en vreugde tintelde in haar oogen.

Keizerin!

Een oogenblik later traden de gezanten binnen en groetten haar voor de eerste maal met den titel die alleen aan regeerende vorsten wordt gegeven.

— Majesteit! sprak Guttierrez, Mexico is fier, gelukkig en dankbaar in U zijne keizerin te mogen begroeten.

Charlotte beheerschte zooveel mogelijk de aandoening die haar boezem deed deinen en antwoordde:

— Uw vaderland, mijne heeren, zal voortaan het onze zijn. De keizer en ik wij zullen gansch onze krachten en ons leven wijden aan ons nieuw vaderland. Wij zullen het gelukkig maken of er bij bezwijken.

Die belofte werd stipt gehouden; beiden zijn er bij bezweken.

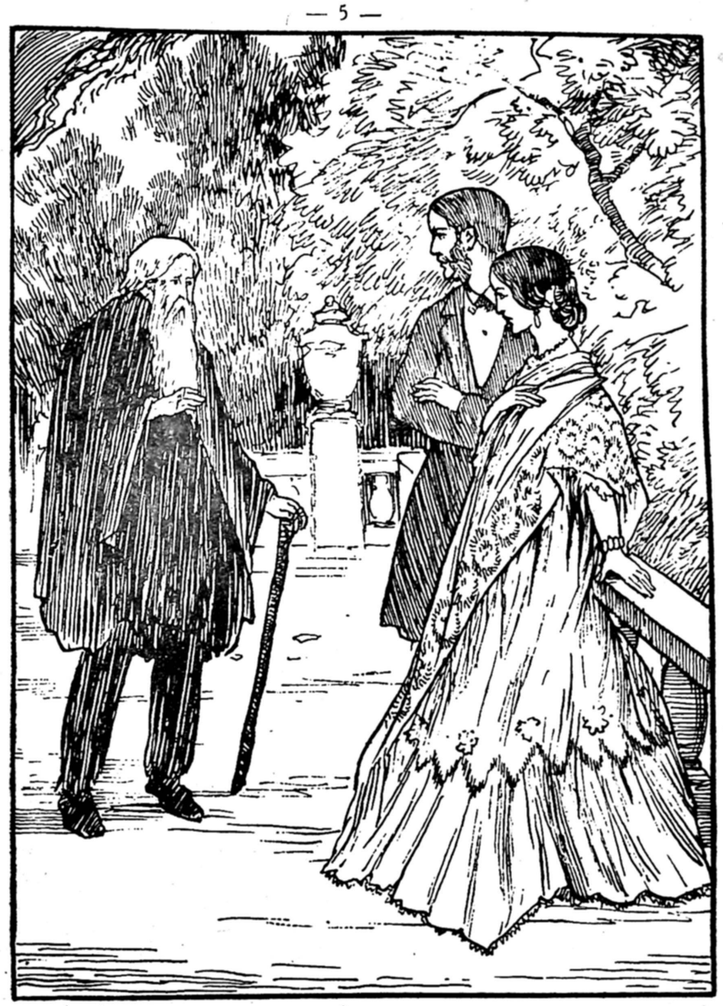
De droom, uit fierheid en edelmoedigheid ontloken, is wezenlijkheid geworden.

Maximiliaan en Charlotte dragen de keizerlijke kroon. Maar voor het oogenblik dat zij hunne slapen drukt vlieden kalmte en geluk uit hun hart en hun geest.

Voor beiden zal het een doornekroon wezen.

Als een folterband zal zij hun schedel omknellen tot Maximiliaan onder de kogels zal vallen op den *Cerro de la Campana;* tot de arme Charlotte, geschokt door de worstelingen der wanhoop, in een eeuwigen nacht van onbewustzijn zal dompelen alsof de engel der vergetelheid uit deernis den geest der vorstin met zijn vlerk hadde aangeraakt om haar van de teistering der geheugenis te redden opdat zij de onmeetlijkheid harer rampen niet zou beseffen.

(*) Die naam moet *Chuarez* of ongeveer *Koe-ares* uitgesproken worden.



In hun nabijheid stond een oud man (Blz. 8).

* * *

— Land!

Het was den 28[en] April 1864 dat de Kijk-uit der *Novara,* met Maximiliaan en Charlotte aan boord, dien kreet deed weergalmen.

De vorsten waren aan dek gekomen en weldra rees Vera-Cruz, de stad van het Ware-Kruis, uit de golven.

De top van den berg Orizaba priemde in de verte door de wolken en zijn sneeuw glinsterde in het zonnelicht.

Vera-Cruz is een versterkte stad die langs den kant der zee een prachtigen steenen moelje of havenhoofd in de golven vooruitsteekt. Op een koraalrif verheft zich het beruchte fort St-Juan-d'Ulua met zijn vuurbaak op een der hoeken, de reusachtige koepels, de hooge torens en sierlijke tinnen der kerken, de huizen, half in Moorschen en half in heden-

daagschen stijl, geven de stad een Oostersch uitzicht.

Maximiliaan en Charlotte zien hun nieuw vaderland met aandoening en kloppend hart naderen.

Wat is hun daar weggelegd?

Grootheid, roem, geluk gewis, want heeft men aan de vorsten niet verzekerd dat een volk met ongeduld op hen wacht?

Bij hun aankomst zal de vreugde losbarsten en door triomfbogen zullen zij feestelijk de stad binnenrijden.

Het fort van Sint-Juan d'Ulua zwijgt.

Waarom dondert het kanon niet om de vorsten te begroeten en de blijde mare te verkondigen?

De aanblik van Vera-Cruz is streng, bijna doodsch.

Geen spoor van kokos-, banaan- of palmboomen zooals men de tropische landen denkt.

Integendeel een woest vlak met links en rechts naakte, dorre zandheuvels, muren met schietgaten, bruine pelikanen en zwarte gieren die de blauw- blikkerende lucht doorkruisen en enkele vaartuigen die op de reede liggen te schommelen.

Geen volk, geen juichende menigte op het havenhoofd.

Werden zij dan niet bemerkt?

Jawel; de boot van den loods komt aangevaren en ter zijde aanleggen.

Een man kruipt langs de ladder tegen het schip naar omhoog.

Hij is hoog van gestalte en zijn gebronsde kleur, zijn zwarte gekroesde haren duiden den Mulat aan.

Hij draagt een broek rood en wit gestreept, een gordel van Sineesche krip in de lenden en een blauwe wambuis.

Hij schijnt niet eens acht te slaan op het keizerlijke paar: de man ziet misschien niet welke hooge gasten hij de reede moet invoeren.

De *Novara* vaart nu langs een soort kanaal dat van weerszijden door riffen is afgebakend die den eigenaardigen naam dragen van *las Lavanderas* of *Waschvrouwen*, omdat zij gedurig in de golven spoelen.

Nog altijd niet de minste beweging in de have te bespeuren.

Een pijnlijk gevoel grijpt Maximiliaan en Charlotte aan.

Is het zoo dat men den vorst bejegend die land en eer, geluk en rust heeft opgeofferd om het vrede te schenken?

De keizer wil niet verder.

Heeft misschien een nieuwe omwenteling het keizerrijk omver geworpen sinds de overvaart?

— Het anker! beveelt Maximiliaan.

Op de reede vlak voor de stad, niet ver van de haven waar de Fransche vloot op de ankerplaats der oorlogsschepen ligt, laat de *Novara* haar anker vallen.

Wat is er dan gaande?

De waarheid is dat de aankomst des keizers de bewoners van Vera-Cruz had verrast.

Hier verwachtte men hem des te minder, daar deze handelsstad, die aan de groote voordeelen en de verkwistingen der tollen gewoon was geraakt, met leedwezen een nieuw tijdperk van eerlijkheid en zedelijkheid zag beginnen.

De verwelkoming der vorsten zou er koel wezen.

Het was een treurig oogenblik op de *Novara*.

Hoeveel schitterende droombeelden der keizerin verzwonden op dit oogenblik! Zij bedwong haar gemoedsaandoeningen en naast haar gemaal bleef zij zwijgend den blik naar het land gericht.

Het gevolg stond op korten afstand, eerbiedig zwijgend, met beprangden boezem.

Maximiliaan liet de linkerhand op de verschansing rusten terwijl de rechter tusschen de knoopen van zijn uniform was geschoven.

Onbeweeglijk en onderzoekend rustte zijn blauwe goedige blik op het vlakke dorre strand, op de bruine huizen en eigenaardige koepeldaken der havenstad.

— De Mexicanen schijnen ons niet erg hartstochtelijk te verwachten, sprak hij met weemoed en stille stem.

— Zij weten wellicht niet dat wij aan boord zijn, Maximiliaan, antwoordde de keizerin verschoonend en zich zelve aan die laatste hoop vastklampend.

— Heeft dan de boot *Themis* onze nadering niet aangekondigd, Charlotte?

Een stem klonk achter hen.

— Majesteit!

Het was de kapitein van het fregat.

— Welnu, kapitein?

— Die boot ginds, die de Fransche vlag voert, komt naar ons toe. Het is de admiraliteitsboot. Men schijnt de *Novara* zoo vroeg

niet verwacht te hebben. Uwe Majesteit weet dat we met gunstig weder gevaren hebben.

Er werd verder geen woord gesproken.

Allen waren in spanning over het nieuws dat de Fransche boot zou brengen.

Nieuws?... Het was meer dan een gewoon nieuws het waren levensvragen die voor de vorsten op het spel stonden.

Het ergste wat men vernemen kon zou zijn dat die onnatuurlijke stilte aan de kust geen andere oorzaak had dan onverschilligheid der bevolking.

De admiraliteitsboot was genaderd.

De Fransche schout-bij-nacht Bosse en zijn adjudant beklommen de uitgeworpen trap.

Hij groette het keizerlijke paar en zei toen:

— Uw Majesteit zal toelaten dat het schip onmiddellijk een andere ankerplaats uitkieze!

— En waarom, mijnheer?

— Maar, Uwe Majesteit, gij hebt uw vaartuig hier op de gevaarlijkste plaats, die de haven aanbiedt, doen ankeren.

— Zoo? vroeg Maximiliaan koel en eenigszins gestoord om de vrijpostigheid van den vice-admiraal Bosse die aan onbeleefdheid grende.

— Zooals ik de eer heb u te zeggen, Majesteit. De gele koorts woedt op verschrikkelijke wijze in Vera-Cruz. (*)

De keizerin voelde een schok door haar leden; niet dat de vrees voor die verschrikkelijke ziekte haar hart omknelde, neen, ze was moedig, maar 't was als een akelig voorteeken.

— De lucht, vervolgde Bosse, is geheel verpest en strijkt van daar juist hier over.

— Zijn de toebereidselen gemaakt tot ons spoedig vertrek naar de hoofdstad?

— Zoover ik weet is er niets gedaan, antwoordde Bosse. Niemand had vermoed, Uwe Majesteit, dat gij zoo spoedig komen zoudt.

De keizer glimlachte eventjes en hoorde met onverschilligheid den dorperigen vlootvoogd aan.

Deze vervolgde:

— Met het land heb ik, de hemel zij gedankt, niets te stellen. Dat is de zaak van Bazaine. Ik veronderstel wel dat hij den straatweg zal gezuiverd hebben van het Juaristische roofgespuis. Is dat gedaan, dan is 't bijzonderste verricht.

(*) Inderdaad, de *vomito* heerschte geweldig bij Maximiliaan's landing.

Gele koorts! Roofgespuis! Een onverschillig volk!... Charlotte moest geweld doen om de tranen te bedwingen die in haar oogen wilden opwellen.

— Dat uitzicht is zeer vroolijk! sprak de keizer. Gij hebt een voortreffelijke gave de zaken voor te stellen, admiraal.

— Ik overdrijf niets, Uwe Majesteit! riep de zeeman. Hier loopt zelfs het gerucht dat zich in de *Tierra Templada* benden hebben gevormd om u met uw geleide op te lichten.

— Zoo!

— Juarez is er toe in staat.

— En wat zegt Bazaine van zulk een stand van zaken? vroeg de keizer.

— Wat kan hij zeggen, zeide de admiraal de schouders ophalende. Hij laat den weg nu en dan wel schoon vegen, maar dat is alsof men water van het dek wil schrobben zonder spuigaten te hebben waardoor het kan wegloopen. Achter hem loopen zij weder te zamen en hij komt er niet mede klaar.

— Heerlijk vooruitzicht! spotte Maximiliaan.

— En hier kunt gij ook niet blijven liggen, Uwe Majesteit.

— Dat ben ik ook niet voornemens.

— Anders loopt gij daarvoor geen gevaar, Uwe Majesteit. Want veertien dagen geleden ankerde hier een schip waarop in nauwelijks acht-enveertig uren de geheele manschap benevens de passagiers stierven.

— Zoo! zoo!

— Gevallen dat er drie of vier personen op één dag, ja, somtijds in één uur sterven, is niets buitengewoon. De menschen vallen als vliegen. In de reede en op het land.

— Wij danken u voor die inlichtingen, admiraal, zeide de keizer bedaard met een spotachtigen glimlach terwijl hij zich naar zijne gemalin keerde en haar den arm aanbood.

— Wij zullen hier de overheid moeten afwachten om dan eerst een besluit te kunnen nemen.

Daarmee liet hij den onbeschoften schout-bij-nacht staan en begaf zich met de keizerin naar de kajuit.

Het werd avond.

De zon zonk neder achter de Cordilleras en een lichte bries, die uit zee kwam opzetten, verkoelde de blakende hitte.

De vuurtoren van het fort St-Juan-d'Ulua schoot een lichtstraal over den effen spiegel der golven en het door een snoer van lichten omkransde Vera-Cruz.

Van de boot zag men volk op het havenhoofd waar de bevolking de avondkoelte kwam inademen.

Er kwam beweging in de stad.

Maar wat was het droevig op de boot *Novara!* O! die eerste avond in het zicht van Mexico!

* * *

In de kajuit gekomen, waar de vorsten alleen waren en buiten de onbescheiden blikken van gevolg en bemanning was de keizerin — o, ware zij eenvoudig prinses Charlotte gebleven! — met het hoofd tusschen de handen gevallen en de nokkende zuchten deden haar boezem pijnlijk schokken terwijl de tranen over haar wangen biggelden.

Het scheen haar nu dat zij in een rooversnest waren gevallen in plaats van een nieuw vaderland te vinden.

En zij herinnerde zich in al hare bijzonderheden het tooneel dat plaats had gegrepen den 13 April laatstleden, den vooravond van hun vertrek, op hun kasteel van Miramar.

Sinds dan wapperde de Mexicaansche vlag op hun vorstelijk slot.

Maximiliaan had eindelijk bepaald de keizerlijke kroon aanvaard en in den loop van den dag vóór de Mexicaansche afgevaardigden den eed van getrouwheid afgelegd.

Zij stonden naast elkander op het terras, dat boven de Adriatische zee hing en zagen den zonkogel langzaam in de golven zinken.

Een plechtige stilte heerschte rond hen, alleen onderbroken door de grootsche stem der zee en het dommelend gerucht der stad Triest, waarvan de ruiten der huizen als geslepen diamant tintelden en fonkelden in den avondgloed. De golven rolden rood en schitterden in het vermiljoen van het duikend hemellicht.

— Welk een heerlijke zonsondergang! had zij opgetogen uitgeroepen. Zie, Maximiliaan, het licht sleept over de baren als het scharlaken van een keizerlijken mantel.

En weemoedig had haar gemaal geantwoord:

— Het is misschien de ondergang van ons geluk!

Was het een voorgevoel geweest?

Hij zag misschien geen purper maar hem schenen de lange lichtstriemen op het zeevlak vlammende zwaarden of bloedige speren, wemelend als in 't heetste van een vreeselijk reuzengevecht.

De zon was onder...

Een grijze, nevelachtige tint had zich spoedig over de Adriatische zee verspreid, terwijl landwaarts de duisternissen langzaam tegen de berggloöiïng schenen op te klimmen, de lijnen verstompend en wegdommelend in de waziger tonen der avondschemering.

Zij herinnerde het zich nu in 't aanzicht der kusten van het Mexicaansche land hoe ze de oogen geloken had om het vizioen te behouden van den purperen, keizerlijken mantel, sleepend over de golven.

Eensklaps in die plechtige stilte, in de halve duisternis op het oogenblik dat zij zich alleen waanden, hadden zij een stem gehoord, dof en zwaar.

— *Massimiliano!*

De vorsten hadden zich omgekeerd... In hun nabijheid stond de donkere gebogen massa van een oud man, wiens lange witte baard een lichtplek op zijn boezem vormde.

— *Massimiliano!* herhaalde de stem in het Italiaansch, vergeef mij dat ik de knie niet buig, mijn leden zijn te stram geworden; vergeef mij ook de vrijpostigheid onaangemeld en op dit uur tot den broeder van den keizer van Oostenrijk door te dringen, maar het moet. Reeds drie dagen heb ik mij aan de poort aangeboden en gevraagd u te spreken: ze hebben me drie dagen doorgezonden met de woorden dat ik gek was.

En Maximiliaan had gevraagd:

— Wat verlangt gij, brave man?

Charlotte zag nog in den geest hoe de ouderling een stap had vooruit gedaan; hoe hij daar met het hoofd was blijven schudden en zijn sneeuwen baard over-en-weer op zijn borst ging.

Eindelijk had hij geantwoord:

— Ik weet het niet.

— Hebt gij een gunst te vragen? had Maximiliaan hem vriendelijk toegesproken. Spreek, ik sta ze u reeds bij voorbaat toe indien het in mijn macht is.

— Ik vraag u één gunst, *Massimiliano,* u te spreken.

— Spreek, vriend.

Toen had de ouderling gezegd en de prinses hoorde nog in den geest zijn ernstige, bevende stem:

— Ik weet niet hoe oud ik ben, maar ik nam deel aan den slag van Austerlitz tegen Napoleon en toen was ik reeds dertig jaar. Ik zeg u dat, *Massimiliano,* opdat gij weten zoudt dat ik heel oud ben. Een oud man mag vrijer



Twaalf zwarte paarden trokken een lijkwagen

spreken, niet waar, en hij weet meer. De ouderling is dicht bij God, prins!

— Spreek vrij, man.

— Er gebeurt hier iets vreeselijks! had de grijsaard geantwoord als in droom.

— Wat dan? vroeg de Mexicaansche keizer op vriendelijken toon.

— Ik weet het niet. Maar vreeselijk is het.

— Het zal zoo erg niet wezen, schertste de vorst die begreep dat de ouderling wat kindsch moest wezen.

Doch halsstarrig vervolgde de donkere gekromde gestalte:

— Ik zeg u: ik weet niet wat hier gebeurt. Gij zult het misschien weten. Ik heb sinds jaren mijn bosschen niet meer verlaten. Ik weet alleen dat u een ongeluk bedreigt, *Massimiliano,* en daarom ben ik tot u gekomen, ziet ge, ik heb u gekend te Weenen als een kind dat men op den arm droeg!

De stem van den man klonk bewogen en ontroerd.

De aartshertog had gezwegen, door een zonderling gevoel overweldigd.

En zij, de arme Charlotte, ze had zich ontsteld aan de balustrade moeten vastklampen.

Het tooneel dat er toen gevolgd was scheen een droeve droom die haar bijbleef.

De grijsaard had langzaam de rechterhand omhoog gestoken, in de halve duisternis van den aankomenden nacht had hij gesproken, plechtig, terwijl het diepe, doffe ruischen der zee zijne woorden begeleidde:

— *Massimiliano,* ik begrijp de taal der winden als zij ruischen door het woud; zij hebben mij voorspeld dat er iets vreeselijks ging gebeuren.

Een adelaar heb ik in het groene gras van het dal zien nederdalen... hij had een slang tusschen de klauwen, maar de slang heeft zich listig om den edelen vogel geslingerd en hem in hare bochten versmacht... (*)

En in den nacht vóór ik de eerste maal naar hier ben opgeklommen heb ik een zwarten stoet zien voorbij rijden!... Twaalf zwarte

(*) Het Mexicaansche wapen voert een adelaar, met een slang tusschen zijn pooten in, het schild.

paarden die zwarte pluimen schudden met hun zwarte koppen, trokken een lijkwagen... Er waren postiljons op de paarden... er waren er op de koets... alles was met lamfers omhangen... Een kist stond op den wagen en op het lijkkleed lag een blazoen... het blazoen van Habsburg... en een kroon... een keizerskroon... Ik zag de letter « M » gestikt op het lijkbaar... De stoet zweefde door de lucht en bleef staan voor het slot van Miramar!... Ziedaar wat ik weet, *Massimiliano,* en daarom treur ik!

De oude man had den opgeheven arm laten nederdalen en de oogen met de schrompelige handen bedekt.

Charlotte had zijn tranen, als glinsterende parels, op zijn grijzen baard zien biggelen.

Dit was gebeurd den avond voor hun vertrek, den laatsten avond dat ze samen zouden zijn op het slot van Miramar.

De keizerin herdacht die voorspelling.

Haar oog zocht naar haar gemaal die haar liefderijk beschouwde.

Hartstochtelijk sprong zij op en vloog hem om zijn hals.

— O Maximiliaan! Maximiliaan! weende zij. Ik zal u toch behouden! Is het niet mijn schuld dat wij hier zijn! O! ik heb u zoo lief!

Een vlam lichtte op het fort St-Juan d'Ulua en een schot donderde los.

— Luister, Charlotte, sprak Maximiliaan opbeurend, Mexico verwelkomt ons!

HOOFDSTUK II

EEN KOERIER VAN VERA-CRUZ - HET GROOTE NIEUWS EEN VREESELIJKE KENNISMAKING

Midden de grootsche natuurpracht, die zich rond de hoofdstad Mexico voor de verwonderde blikken ontrolt, reed, in het begin van Juni 1864, een troep ruiters die ge reeds van heel verre, in de heldere zonnige lucht dier streken, aan het vinnig rood der broeken vòor Fransche soldaten kondt herkennen. Nu eens verdwenen zij in lommermilde tamarinde-boschjes of achter het weelderig groen van yucas- en banaanboomen; dan weder vertoonden zij zich in de opene vlakte, tusschen bergpassen en rotskloven en zag men het staal der wapens en de loopen der geweren in de zonnestralen flikkeren. Voorop, aan het hoofd van het schadron dat van den verschroeiden grond stofwolken deed opstuiven reden twee legeroversten, maar wier uiterlijk en kleedij teenemaal verschillend waren.

Die aan den rechterkant de eereplaats bekleedde, op een flinken hengst gezeten, was een man van ongeveer vijftig jaar, kloek maar wat ineengedrongen van lichaamsbouw, met vroolijk opzicht en een rond gelaat dat door het *impériale* baardje van het tweede keizerrijk eenigszins verlengd werd.

Kranig en een weinig schuin naar het rechteroor droeg hij den kepi versierd met de talrijke bandjes van een Fransch generaal.

Het was Bazaine, maarschalk van Frankrijk, opperbevelhebber der dertig duizend soldaten door Napoleon III naar Mexico gezonden.

Bazaine, die zulke treurige faam moest krijgen in den Fransch-Duitschen oorlog, was toen in den vollen roem zijner krijgsmansloopbaan.

Degene die aan zijn linkerhand reed was op een sterk muildier gezeten.

Een panamahoed bedekte zijn hoofd en zwarte haarvlechten als ravenzwingen hingen er onder uit. Zijn gelaat had een geelachtige safraantint, was gansch baardeloos maar werd verlevendigd door twee gitzwarte oogen die gedurig den gezichteinder van het uitgestrekte landschap schenen te onderzoeken.

Om de lenden droeg hij een rooden sjerp, het kenteeken van zijn gezag en hem tevens tot een gordel verstrekkende, waaruit twee revolverkolfjes met zilveren beslag staken. Zijn zadel was ook van pistoolholsters voorzien.

Het was generaal Mejia (*), een der hoofden der behoudende partij, welke het keizerrijk kwam uit te roepen, Indiaan van afkomst evenals Juarez, zijn gezworen vijand.

— Ja, maarschalk, antwoordde de Mexicaansche veldheer op een gezegde van Bazaine, sinds uwe komst is de toestand merkelijk gebeterd. Onze vijanden, de Republikeinen, krijgen het erg kwaad. Porfirio Diaz zal

(*) Een *j* wordt in het Spaansch met den keelklank *eh* bijna *h* uitgesproken. Men leze *Mechio* of *Mekia*. Generaal Mejia werd aan de zijde van keizer Maximiliaan te Queretaro gefusiljeerd.

het in het Zuiden niet lang meer uithouden en Juarez zelf, voortdurend overwonnen en naar de woestijnen van het Noorden opgejaagd, bevindt zich reeds in Nuevo-Leon, op twee honderd mijlen van onze hoofdstad Mexico.

— Hij is dus ver genoeg van het hart des rijks verwijderd, onderbrak Bazaine opgeruimd.

— Dat belet niet, maarschalk, dat de *haciendas* en de grenssteden veel lijden van de Juaristische rooversbenden.

— God helpe het, mijn beste Mejia. Maar in zulk uitgestrekt grondgebied als Mexico kunnen wij toch geen militaire bezettingen doen. Mijn vliegende kolommen die het land doorkruisen in alle richtingen zullen spoedig de streek zuiveren van de *guerilleros* en den gezonken moed der verschrikte bevolking weder opbeuren. Ik vind uw ontmoediging niet gewettigd, mijn beste Mejia.

— Ontmoedigd ben ik dan ook niet, maarschalk, maar bekommerd.

— Waarom?

— De maand Mei is om en de keizer komt niet. Ik begin te vreezen dat Maximiliaan die nu al van October aarzelt de kroon te aanvaarden haar eindelijk geweigerd heeft.

Bazaine glimlachte eens en stak een cigaret op.

— Een *papelito,* Mejia? vroeg hij.

— Ik dank u. Ik rook niet.

De maarschalk blies wellustig de tabakswolkjes uit en zei toen:

— Het is moeilijk een keizerlijke kroon te weigeren, senor. Maximiliaan zal aanvaarden.

— Een keizer alleen kan misschien nog orde brengen in onzen Mexicaanschen warboel, want met het voorloopig regentschap dat we thans bezitten!...

— Gij schijnt er niet erg mee ingenomen?

— Oh! Almonte is een braaf man, onbaatzuchtig, eerlijk en een oprecht vaderlander. Salas, een goedige grijsaard, die hem volgt als een schaduw, geen van beiden zouden een vlieg kwaad doen, doch waar is hun gezag? Indien gij er niet waart met uw dertig duizend roodbroeken, maarschalk, was Juarez binnen een maand opnieuw meester van Mexico.

— Dat zou wel kunnen! antwoordde Bazaine met de kommerloosheid hem eigen en op een luimigen toon die erg afstak tegen de sombere bezorgdheid van Mejia. Het Mexicaansch volk glibbert u door de vingeren gelijk een aal, ik zal niet zeggen gelijk een slang,

voegde hij er bij zijn vriend schalksch van ter zijde beziende.

En daar Mejia geen antwoord gaf en strak voor zich in de ruimte bleef staren vervolgde de maarschalk:

— Een wonder land, uw Mexico, generaal. Hier een aardsch paradijs, daar een woestenij. Afgronden onder lawienen van bloeiende rozelaars. In uw *Tierra caliente* (1) braadt ge, in uw *Tierra fria* wordt ge bevroren. En het Mexicaansche volk!... Hm!... Maximiliaan zal het monster moeten teugelen of het zal hem verslinden.

— Maximiliaan zal niet komen, onderbrak de inlandsche veldheer.

— Zeker zal hij!... Maar in zijn plaats weet ik niet wat ik doen zou. Te Miramar, op zijn kasteel, heeft hij het goed, terwijl hij hier in het land komt van de sluipmoorden, van de *Vomito* (2), van de Voudas, en wat weet ik meer!... Maar zeg eens, Mejia, bezit de geheime sekte der *Voudas* waarlijk een giftvocht dat den mensch, die het inneemt, met krankzinnigheid slaat?... He! droomt gij, mijn beste, of hoort ge mij niet?

Maar Mejia greep Bazaine koortsachtig bij den arm.

— Zwijg! zwijg! murmelde hij.

— Wat is er?

— *Alto!* Stop! bevool de Mexicaan aan de ruiters die op twintig passen volgden.

De teugels werden ingetrokken... Nu was het stil.

— Luister! hernam Mejia.

— Ik hoor niets! zei Bazaine de schouders ophalend. De guerilleros van Juarez zullen ons toch niet onder de poorten van Mexico komen aanvallen?...

— Er komt een ruiter in gestrekten galop van ginder, van den kant van Orizaba, antwoordde de Indiaan wiens geoefend oor gewoon was het minste geluid te vatten.

De maarschalk keek den langen weg op naar Orizaba.

— Gij bedriegt u, generaal, want ik zie niets.

Maar op hetzelfde cogenblik kwam er uit het bosch een ruiter geschoten, voorover ge-

(1) Mexico heeft een heete, een gematigde en een koude landstreek die de Mexicanen de *Tierra caliente*, *Tierra templada* en de *Tierra fria* heeten. Daarover verder meer.

(2) De *Vomito* is een soort van gele koorts, gepaard met hevige braking en die dikwijls in waanzin ontaardt. Het is een ziekte, die den Europeaan, welke Keerkringslanden bezoekt dikwijls overvalt.

bukt op de manen van zijn paard dat vierklauwens door het dal rende.

— *Tonnerre!* gij hebt gelijk! lachte Bazaine. Als ge mij in 't vervolg zult zeggen dat ge het uur hoort slaan op *Notre-Dame* van Parijs zal ik u gelooven.

— Het is Cobos!... Nieuws van generaal Miramon! sprak Mejia als tot zich zelf. *Santa Virgen!* dat het goed weze!

De ruiter, die het schwadron bemerkt had, zwaaide met de rechterhand boven het hoofd.

Als hij meende dat ze hem hooren konden schreeuwde hij uit volle borst:

— *El Emperador, el viva! Viva el Emperador!*

Een schok ging door de gelederen.

Bazaine zelf keek ernstig en nieuwsgierig!

Wat was het?... Was de keizer gekomen?..

De ruiter hield zijn paard stil voor Bazaine en Mejia, bracht de hand aan den grauwen vilthoed en sprak:

— *Senores* (*), de keizer is aangeland.

— De keizer!... Waar? vroeg Bazaine.

— Te Vera-Cruz, senor maarschalk!

— Is het zeker?... Van wie weet gij het?

— Ik heb hem gezien, senor maarschalk. De keizer en de keizerin zijn met de boot *Novara* aangekomen.

— *Allons, tant mieux!* sprak Bazaine met een blijde onverschilligheid. Zijt ge nu tevreden, Mejia?

De Indiaansche veldheer was te zeer aangedaan om te antwoorden. Hij had de handen gevouwen en stamelde:

— *Dios! Dios!... Gracias!*

— Een cigaret, Mejia? vroeg Bazaine. Ha! 't is waar, gij rookt niet!...

De maarschalk stak een cigaret op.

— En nu in galop naar Mexico! sprak hij. Hola! Mejia!... Zit ge daar nu op uw muilezel ingeslapen?... Laat ons de blijde mare aan de hoofdstad gaan melden en het kanon doen bulderen!... Zijt ge nu nog niet tevreden! 't Is of de tijding u niet verheugt!

De waarheid was dat Mejia meer dan een oppervlakkige blijdschap gevoelde; het was een innige, diepe aandoening; het was een ernstige vreugde; nu hij had weer hoop in de toekomst, in de redding van zijn arm vaderland dat sinds een halve eeuw door burgeroorlogen geteisterd werd. Hij koesterde een andere hoop die hij voor zich hield, want de groote grondeigenaars en de rijken zouden er tegen opkomen.

Mexico telde vijf millioen Indianen, arme *péons* of slaven. Hij droomde van de vrijheidmaking van zijn ras. Sinds maanden had hij bewerkt dat duizenden Indianen, van Vera-Cruz naar Mexico, den keizer en de keizerin zouden komen toejuichen. De vorsten zouden begrijpen dat het Indiaansche ras, zijn ras, het beste bestanddeel kon worden van het nieuwe rijk wanneer het van de lijfeigenschap of *peonage* zou bevrijd wezen. En hij hoopte, de edele Mejia, dat zijn stambroeders niet tot hunne armoedige hutten zouden wederkeeren zonder dat er van 's keizers lippen een belofte van vrijheid en herstelling zou komen. Zijn droom was zonnig en heerlijk als het landschap dat zich rond hem ontvouwde.

— *En avant!* beval Bazaine.

Doch Cobos, die sinds eenige oogenblikken onrustig naar den horizon had geblikt, riep plotseling toen de troep zich in gang wou stellen:

— *Senor Mejia!... General! General!* Zie! en hij wees met den vinger een punt aan boven de bergtoppen.

— *Que cosa?* (Wat is er?) vroeg de veldheer.

— Zie! zie!

Mejia staarde in de aangeduide richting.

— *Santissima Madre!* riep de Indiaan en de schrik vertoonde zich op zijn gelaat.

— Eh! morbleu! wat hebt ge nu weer gezien? vroeg Bazaine.

— *El norte,* maarschalk!... antwoordde de veldheer. Spoedig naar gindsche *hacienda!* (*)

— De *norte,* de Mexicaansche orkaan! herhaalde Bazaine. Maar ik bemerk niets!... De lucht is blauw en er is geen wolkje te bespeuren.

— Laat ons spoed maken, maarschalk, drong Mejia onrustig aan. Misschien komen wij reeds te laat.

De hemel was nog van onbewolkt azuur maar terwijl Bazaine naar de bergketen blikte, ongeloovig en aarzelend, zag hij boven den rug der Cordilleras als zwarte dondertorens oprijzen, die zich van second tot second samenpakten tot een donker schof dat met verbazende en vervaarlijke snelheid klom in het blauw van den hemel.

(*) *Senor,* meervoud *senores,* moet uitgesproken worden of er stond *senjor, senjores.*

(*) Hofstede van rijke grondeigenaars.

— *Adelante!...* Vooruit! riep Mejia zijn muildier de sporen gevend.

— Gij hoort waar wij niet hooren en gij ziet waar wij niet zien, antwoordde Bazaine den Indiaan volgend.

Geheel de ruiterij stoof nu vooruit in de richting der blankmurige *hacienda.*

— Wij zullen er niet geraken! zei Mejia onder den snellen rit.

— Het zal toch zoo erg niet wezen, opperde Bazaine.

— Niet erg, maarschalk!... Indien de *norte* ons hier overvalt komt er niet één levend uit.

Het loover der boomen hing onbeweeglijk als was het van lood in de drukkende lucht; het schrille geschreeuw der pauwen, der papegaaien en der uilen vervulden het bosch; de vogeltjes repten angstig langs den grond in de struiken... Daar buigen ineens al de kruinen en zweepen slingerend wild over-en-weer; de lucht ziet zwart als inkt, een vuurslang vlamt door het zwerk, de donder ratelt, de aarde dreunt...

De ruiters hebben juist den tijd met hun paarden in de schuren binnen te buitelen terwijl Bazaine. Mejia en Cobos door den potingmeester in de hofstede ontvangen worden.

— *Tapa la casa! tapa la casa!* (Dek het huis!) roept deze tot zijn Indiaansche en Mexicaansche werklieden die deuren en vensters sluiten en palmmatten binden op de rottinghuisjes die het steenen gebouw omringen.

Maar het bevel komt te laat!... Een wolkbreuk stort een verpletterenden watervloed neder; de winden razen en huilen; de hemel staat in vuur, de nacht overdekt de aarde...

Boomen worden ontworteld en weggeslingerd; de bamboesstulpen aan stukken gerukt.

Het is of de wereld vergaat!

Gelukkig zijn de schuren in steen en mannen en paarden daar in veiligheid.

De meester der *hacienda* had een kaars opgestoken voor een O.-L.-V. beeldje dat een flauw licht wierp in de woning.

Bazaine, met de handen op den rug, staarde bedaard door het venster in de duisternis die gedurig door rosse bliksemflitsen in lichtelaaie werd gezet.

— Een verschrikkelijk maar grootsch tooneel, zei hij in het Spaansch, want de maarschalk had die taal geleerd in Spanje waar hij oorlog voerde.

— Verschrikkelijk inderdaad, antwoordde Mejia. Ik ken de *Norte* maar ik herinner mij niet hem ooit zoo hevig te hebben zien woeden.

— Ik geloof dat ge gelijk hadt, generaal, als ge zeidet dat we er in volle lucht niet levend zouden uitkomen. Wat doet ge als hij u in volle lucht overvalt?

— Ho! dan is er maar één redmiddel, zich onder een struik of in een rotsholte te verschuilen. De ongelukkigen die zich op de bergen bevinden worden in den afgrond geslingerd of tegen de rotsen verbrijzeld. Geen mensch kan zich recht houden in dien ijselijken wind.

— *Hay gente fuera!* (Er is volk buiten!) riep eensklaps de potingmeester.

— Ik meende ook iets te hooren, antwoordde Mejia.

Een hevig kloppen volgde op de deur.

— *Par todas Santas!* (Bij alle heiligen!) Ik heb mij niet bedrogen, sprak de bestuurder der hofstede. Arme menschen!

Hij liep naar de deur, schoof den grendel los en opende op een kier.

Een man, neen, het kon hoogstens een knaap wezen drong haastig binnen.

Hij was in een *zarape* van cachemir gehuld zoo dicht dat ze niets van zijn gelaat konden onderschieden. Een fijn lederen wambuis sloot om zijn leden en de spadrillen waren met riemen rond de kuiten vastgebonden.

De knaap — of wat was het? — schudde zijn druipnat pak met een binnensmondschen brr!... en zonder zijn opzicht te ontblooten bezag hij het gezelschap.

Stond het hem niet aan? In alle geval hij haalde den doek, die zijn hoofd omwond. nauwer toe.

— *Buenas noche, caballeros!* (Goeden avond, heeren!) sprak hij en plaatste zich tegen den wand, de armen gekruist.

Wat klonk die stem zonderling! Ondanks de persoon haar trachtte grof te maken als die van een man scheen zij de zachtheid der vrouwentaal te hebben.

Bazaine naderde nieuwsgierig.

Hij zag alleen twee donkere oogen, met lange zijachtige wimpers, die hem stout aanstaarden.

— Goeden dag, *caballero!* zei hij, want het is wel donker maar nog geen nacht.

Hij kreeg geen antwoord.

Ook Mejia, Cobos en de potingmeester zagen den onbekende met klimmende verwondering aan.

— En komt gij door zoo'n helsch weder? vervolgde Bazaine. Maar doe toch uw druipnatten doek van het hoofd. Gij hebt immers geen vrees uw aangezicht te laten zien?

Het geheimzinnige wezen bleef stom en onbeweeglijk als een beeld.

— Gij wilt ons uw trekken niet laten aanschouwen, *beau masque!* schertste de Fransche maarschalk. Wij zijn toch niet in karnavalstijd. Het is niet vriendelijk van u. En ik heb zoo'n lust eens achter uw mom te kijken dat ge willens of onwillens er toe zult moeten komen u te ontmaskeren. *Morbleu!* gij hebt oogen als een Madrileensche schoone.

Bazaine vond vermaak in dit zonderling voorval dat hem het onweer deed vergeten en de verveling van het wachten verbandde.

Zich tot den bewoner der *hacienda* richtend vervolgde hij:

— *Dueno!* (Meester!)

— Wat is er van uw dienst, senor? vroeg de man die Bazaine niet kende.

— Neem gij dien sluier eens weg en laat ons eens zien welken gast gij in uw huis hebt. Of kent gij hem misschien?

— *No, senor.*

De man ging tot het ranke, geheimzinnige wezen, doch eer hij het genaderd was sloeg de onbekende de hand in de zijde en haalde een revolver te voorschijn terwijl het besloten klonk:

— *Guardaos, hombre!* (Op uw hoede, man!)

Bazaine lachte luid en hartelijk.

— Waarlijk, zei hij, dat is goed gespeeld. Maar gij mist uw doel, mijn beste, want ge maakt me nog nieuwsgieriger. Gij zult er toe moeten komen uw trekken te laten zien.

— Neen! was het beslissend antwoord.

— Niet?... *Mil diablos!* wie zijt ge dan?

— *Yo?* (Ik?)

— Ja gij, raadselachtig verschijnsel.

— *Soy Mexicano!* (Ik ben Mexicaansch!)

— Nu dat wil ik graag aannemen, en daarin ligt niets wonders vermits we ons in Mexico bevinden.

— *Soy Mexicano!* En gij zijt een vreemdeling die ons volk komt onderdrukken en vermoorden, maarschalk Bazaine.

Deze lachte nog smakelijker.

— Zoo! zoo! ge kent mij! nu meen ik ook toch iets te weten: gij zijt Juarez aangekleefd, hoor ik.

— *Hasta la muerte!* (Tot ten dood!)

Mejia en Cobos bezagen elkander ontsteld.

— Zij is het! murmelde de eerste.

— Zij is het! herhaalde Cobos.

Mejia liep naar de voordeur met getrokken pistool, terwijl Cobos zich aan den uitgang tot het neerhof plaatste, een revolver in de hand.

— Hee! wat doet ge? vroeg Bazaine verwonderd opziende.

— Weet gij wie voor ons staat, maarschalk? vroeg Mejia.

— Ik zou wel de zwarte kunst moeten kennen om het te raden.

— Daar voor u, maarschalk, staat de ziel van den opstand, de vrouw die het Zuiden, het Westen en het Noorden heeft opgeruimd! Die aan de geheime sekte der *Voudas* gebiedt!

— Een vrouw? riep Bazaine verwonderd.

— Mercedès! vervolgde Mejia.

— Gij kent mij goed, senor Mejia! sprak de stem onder den sluier.

— Het is God, vervolgde de Indiaansche veldheer, die haar in ons handen levert juist op het oogenblik...

— Dat uw vreemde keizer te Vera-Cruz is aangeland.

— Parbleu! zei Bazaine, zij is gauw ingelicht.

— Hoe is het mogelijk! riep Cobos verwonderd uit. Ik kom in gestrekten galop van de reede en geen ruiter is mij voorbij gereden.

— Dat hebt gij niet, senor Cobos, als ge te Orizaba wijn zijt gaan drinken op het Cortezplein.

De verbazing van den koerier klom nog.

— Die vrouw gaat met den duivel om! riep hij. Ik wil haar dooden!

Cobos richtte zijn pistool op haar, maar Bazaine zei grammoedig:

— Berg dit wapen, Caballero, ik gebied het u.

Geen lid der bedreigde senora verroerde.

— Wie is de Mercedès waarvan gij spreekt, generaal? vroeg de maarschalk aan Mejia.

— Het hoofd der *Voudas* en der geheime maatschappij *Hyos del Pays*. (De kinderen des lands).

— Hoe kan zij ingelicht wezen?

— Het verwondert mij niet, maarschalk. Niets zou mij van haar verwonderen. Zij is het die den Franschen generaal de Lorencez, uw voorganger, nu twee jaar geleden, den 5n Mei 1862, onder de muren van Puebla een nederlaag deed ondergaan; die de troepen van generaal Forey te Orizaba opsloot en

deed overwinteren; die de mondbehoeften kaapte; de Franschen duizenden ontberingen deed verduren; den sluitboom op de rivier deed plaatsen waarop de kanonneerboot *La Lance* schipbreuk leed; die de bergvlakten en den oogst deed verwoesten; den aankoop van paarden te Tampico verijdelde, zoodat elk paard voor het Fransch leger 25.000 frank kostte en die te Vera-Cruz graan en haver met zeewater deed doorweeken zoodat het bedorven was. Mercedès, maarschalk, die met haar zesloops revolvers misschien honderd der onzen heeft gedood... Ja, het is God die haar in onze handen levert op het oogenblik dat de keizer in ons midden komt.

Bazaine was ernstig geworden.

— Zijt gij Mercedès? vroeg hij.

— Ja, die ben ik! was het stoute antwoord.

— Hebt gij waarlijk al die opgesomde misdaden ten uwe laste?

— Is het een misdaad, senor Bazaine, zijn land te verdedigen tegen den vreemden indringer?

— Ontwapent die vrouw! beval de opperbevelhebber.

Het was of een gesmoorde lach klonk onder den zarape die altijd tot onder haar oogen bleef toegehaald.

— Ontwapent die vrouw! herhaalde de maarschalk.

Mejia en Cobos traden op haar toe.

— *Afuera, malditos perros, abajo!* (Achteruit, vervloekte honden, van mijn lijf!) riep Mercedès zich ter verwering gereed stellend.

— Indien gij u niet goedschiks ontwapenen laat, sprak Bazaine, zal ik niet langer kunnen verhinderen dat er geweld worde gebruikt.

— Laat mij haar neerschieten, senor maarschalk? vroeg Cobos.

— Wilt gij uw wapens afgeven? sprak de Fransche maarschalk.

Mercedès scheen zich te bedenken. Haar donkere blik vloog vlug in het ronde. Achtte zij den strijd al te ongelijk tegen vier gewapende mannen?

— *Vaya!* en met dien Mexicaanschen uitroep wierp zij haren revolver ten gronde.

Cobos maakte een lederen *reata* of soort *lasso* los die hij in de lenden droeg en naderde de geduchte Mercedès.

— Maarschalk Bazaine, sprak zij, ik verzoek u een genade: dat mijn aangezicht op deze plaats niet ontbloot worde!

— Het zij zoo! antwoordde de opperbevelhebber.

— Wil ik haar handen binden, senor maarschalk?

— Het is niet noodig, antwoordde Bazaine.

— Verschooning, maarschalk, onderbrak Mejia. Het is hoogst noodig wil zij ons niet ontsnappen.

— Doe dan!

Cobos naderde Mercedès die gewillig de fijne handjes op den rug liet binden.

Bazaine kon zijn oogen van haar niet afwenden. Het moest een schoon meisje zijn want sierlijk was haar fijne leest en welgevormd was zij in de mannenkleederen uit fluweelen buis, met rood zijden gordel en zacht lederen broek bestaande.

Was ook het gelaat bevallig? Hij was nieuwsgierig doch voor althans had hij zijn woord verpand.

De *norte* had uitgewoed. Langzaam klaarde de lucht op en weldra bescheen de dag de verschrikkelijke verwoesting. Gansch de vallei van Mexico scheen een slagveld.

— Gaan wij? vroeg Mejia.

— Ja, antwoordde Bazaine. Wij zullen eens gaan zien hoe onze mannen de *norte* hebben doorgestaan.

— En de gevangene? vroeg Mejia.

— O! ik zal er wel op letten! zei Cobos.

De *dueno* stond reeds buiten met beklemd hart de vernielingen zijner potingen aan te staren.

— Het is dat gij dan alleen blijft met haar! zei Mejia tot Cobos.

— *Carai! Uno basta asi!* (Drommels! één is genoeg!) lachte Cobos.

— Ja, *uno basta asi!* herhaalde Mercedès spottend en langzaam.

Bazaine en Mejia gingen het neerhof over naar de schuren waar de soldaten hun rijdieden reeds terug optuigden.

Eensklaps trof een snijdende gil hun ooren.

— *Santa Virgen!* riep Mejia ontsteld en verwezen.

— Wat gebeurt er? vroeg Bazaine verbleekend.

Beiden haasten zich terug naar de *hacienda*.

Daar trof hen een vreeselijk schouwspel...

Midden op den vloer lag Cobos met een dolk in de borst...

— *Oh! mon Dieu!*

— *Santissima Madre!*

Die dubbele uitroep weerklonk uit den mond der twee veldheeren.

Zij zagen in het ronde...

Mercedès was verdwenen!... De voordeur stond open... Bazaine liep naar buiten, maar er was niemand te zien.

— In het zadel! bevool hij dan aan zijne manschappen.

Hij zelf sprong te paard gevolgd door Mejia.

De streek werd in alle richtingen doorkruist; de moordenares kon niet ver wezen... Men zou haar vinden.

De minste schuilhoeken, de struiken, de bosschen werden doorzocht maar vruchteloos.

Mercedès, de geesel der Franschen en der keizersgezinden, het hoofd der vreeselijke sekte der *Voudas* en der *Hyos del Pays* was verdwenen.

Hoe was zij er in gelukt haar boeien los te doen en Cobos te treffen?

Hoe was zij ontsnapt?

Onmogelijk het geheim uit te leggen of te begrijpen.

En zij zouden haar niet herkennen, want niemand had haar gelaat gezien.

De dood van Cobos moest oogenblikkelijk geweest zijn daar de dolk tot aan den hecht in het hart was gestooten.

Toen Bazaine en Mejia terug bij het lijk kwamen, bemerkten zij eerst dat eenige woorden met een houtskool op den witten muur waren geschreven en lazen zij den Mexicaanschen spreuk:

El qui mata un ladron
Tiene cien anos de perdon
Uno basta asi ya. *Mercedès.*

« Die een schurk doodt, krijgt honderd jaar aflaat ».

En nog eens spottend de woorden van haar slachtoffer:

« Eén is genoeg vooralsnu. Mercedès ».

Met sombere gedachten keerden de twee veldheeren terug naar de hoofdstad.

Een uur later bulderde het kanon en kondigde aan dat keizer Maximiliaan en zijn gemalin Charlotte den Mexicaanschen grond hadden betreden.

Maar wie was die Mercedès?

HOOFDSTUK III

DE KROEG "PUERTO DEL INFIERNO„ (DE POORT DER HEL)

Denzelfden avond verkeerde de hoofdstad Mexico in een koortsachtige spanning.

Het bericht dat keizer Maximiliaan was aangeland, alhoewel men er zich aan verwachtte, barste er los als een bom.

De straten waren levendig en woelig; alle ramen opgeschoven; de balkons en miradores bezet met vrouwen die de koele avondlucht inademden.

De zon daalde reeds achter het gebergte Tenochtitlua en het werd bijna plotseling nacht, want de schemeruren, waarin wij in Europa den dag langzaam zien verkwijnen, zijn in Mexico onbekend.

De sterren schitterden en fonkelden; de kruinen der volkanen, wier sneeuwen koppen in het zonlicht als zilver blinken, waren nu met een gloeiend karmijnrood gekuifd en frissche fladdering blies verkoelend over de stad.

Op de *Plazuelo* of plein van Santo-Domingo, waar een kerk gelegen is, ging het bijzonder woelig.

Al de ramen van de prachtigste woning der plaats waren helder verlicht en gedurig hielden ruiters en rijtuigen voor hare deur stil.

Mexicaansche senores in burgerkleedij of in uniform, maar bijzonder Fransche hoogere officieren, spoedden er in en uit.

Daar was het verblijf van den opperbevelhebber maarschalk Bazaine die zich slechts de moeite gegeven had een ander uniform aan te trekken en dan onmiddellijk zijn staf en de voornaamste ingezetenen had bijeengeroepen.

De voorvallen van den namiddag, de vreeselijke *norte*, de moord van Cobos en zijn ontmoeting met de geheimzinnige Mercedès waren voor het oogenblik vergeten.

Er was geen tijd om er over te dubben. De ontscheping van den keizer had den toestand geheel veranderd. Er dienden dringende maatregelen genomen te worden.

Bazaine was in druk gesprek met Almonte en Salas wier regentschap door het feit zelf van Maximiliaan's aankomst, verviel.

De maarschalk wendde zich om.

Een man, die het uniform droeg van een Mexicaansch kolonel, was de groep genaderd en zei onderbrekend en oorlof vragend:

— *Pardon, mon maréchal!*